

MAZÁNYTŰ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Hónapontaiban előfizetői:
Budapesti előfizetői 16 k.
Külföldi előfizetői 24 k.
Hónapontaiban előfizetői:
Budapesti előfizetői 5 k.
Külföldi előfizetői 8 k.
Egyévi előfizetői:
Budapesti előfizetői 150 k.
Külföldi előfizetői 200 k.
Egyévi előfizetői:
Budapesti előfizetői 12 k.
Külföldi előfizetői 18 k.
Egyévi előfizetői:
Budapesti előfizetői 12 k.
Külföldi előfizetői 18 k.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a 4000-
éves utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vésszá-
mára vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetéseik és hirdetések a kiadó
hivatalában intézendők.

205
XIII. évfolyam 196. szám. Nagyvárad Péntek, 1917 szeptember 7.

A szerb külügyminiszter irattára.

Szemelvények a kezünkbe került okmányokból.

Budapest, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Tavasati Iroda jelenti: Szerbiának általunk történt megszállása idején a szerb külügyminiszterium irattárának nagy része kezünkbe került. A talált okmányok között egy sem volt olyan, amely a háború ideje alatt keletkezett volna, mert ezeket a szerbek mind megukkal vitték. Sok van azonban olyan, mely a háborút megelőző évekből való s amely kétségbevonhatatlan bizonyítéka annak a tervnek, melyet ellenségeink ellenünk kovácsoltak.

As első ilyen diplomáciai irat a pétervári szerb követ levele a szerb külügyminiszterhez. Ebben a levélben a követ értesíti a külügyminisztert, hogy beszélgetést folytatott egy volt belgrádi katonai ügynökkel, aki most a cárnál nagy kegyben áll. Ez kijelentette, hogy Oroszország most katonailag készülődik s a belső viszonyok sem kedveznének egy esetleges háborúnak.

A második irat Jovanovics cettinjei szerb követ levele a szerb

külügyminiszterhez. A követ ebben a levélben értesítést küld, hogy a montenegrói fejedelem megkérte őt, hogy Szerbia küldjön Montenegró-
nak robbanószert, különösen kézi gránátokat. A kérésre ő azt felelte, hogy robbanószert a Narodna Obrana fog küldeni. Levelében kéri a követ, hogy Montenegró ily értelmű kérését a Narodna Obrana kedvezően és hivatalos akták nélkül intézze el.

A harmadik okmány Szerbia londoni követének egy levele szintén a szerb külügyminiszterhez. A levélben a követ közli, hogy Anglia kormánya széleskörű intézkedéseket tett arra nézve, hogy esetleges összeütközés esetén teljes mértékben támogathassa Franciaországot. Előkészítette a flottát, a hadihajók létszámát felemelte és gyors intézkedést tett arra nézve, hogy 4000 katonát szállíthasson azonnal Angliába.

A többi közé tett akta is mind ellenségeink támadó szándékát bizonyítja.

Ujabb antant konferencia az orosz vereségek miatt.

Budapest, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) Genftől jelentik: Az antant az orosz vereségek és az Olaszországnak nyújtandó segítség megbeszé-
lése végett Párizsban újabb konferenciát hívott össze amelyen Terescsenko orosz külügyminiszter is részt fog venni.

Ugron a királynál.

Budapest, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) A király tegnap átutazván a fővárosban a vonaton kihallgatáson fogadta Ugron belügyminisztert.

A német birodalmi gyűlés feloszlása.

Budapest, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) A müncheni lapok jelentik, hogy a német birodalmi gyűlést fel fogják oszlatni és új választásokat rendelnek el.

Kernilov Riga elestéről.

Budapest, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) Stockholmól jelentik: Kernilov tábornok Riga eleste előtt egy újságitónak kijelentette, hogy Riga eleste nem jelentené Oroszország katonai katasztrófáját, csupán morális tekintetből lenne szörnyű csapás az oroszokra nézve.

A pétervári antant diplomaták tanácskozása.

Budapest, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) Stockholmól jelentik: Riga eleste után a pétervári angol követégen fontos tanácskozást tartottak, melyen valamennyi antant diplomata és az összes orosz miniszterek részt vettek.

Párizsi lapok hazug jelentése a Bécs elleni repülő támadásról.

Budapest, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A ma ideérkezett párizsi lapok közlik azt a valótlan állítást, mintha olasz repülőknél sikerült volna Bécsig eljutni, ahol az olaszoknak az isonzói csatában elért sikereiről cédulákat dobáltak volna le.

**Lorber Bernáth modern gépekkel berendezett
ékszer és aranyáru készítő műterme
f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyílt.**

Egyes szám ára 12 fillér.

8 gyaloghadosztály

rohamozik a Monte San Gabrielle ellen.

Keleti harotér. Budapest szeptember 6. (Hivatalos.) József főherceg vezérezredes arcvonalán a harci tevékenység sokszorosán megélénkült.

Olasz harotér. Budapest, szeptember 6. (Hivatalos.) Tegnap mult 12 napja, hogy az olaszok megkezdték nagy, tervszerű támadásukat a Monte San Gabrielle ellen. Hatalmas lövegek és aknavetőgépek összpontosították számos órán át tüzelésüket magaslati állásaink ellen. Szűk terepen éjjel akppal legalább 8 olasz gyaloghadosztály rohamozott. Tegnapelőtt érte el a viaskodás tetőfokát. A hegyes és az ide-oda hullámzó harcban többször cserélt gazdát, de a szenzációs sikerre szomjazó ellenségnek üdvriadala korai volt. Csapataink áldozatkész szívóssága főlébük kerekedett. Éles ellenlökések érték a támadót és elragadták tőle az ideig-óráig nyert területet. Tegnap déiben a Monte Gabrielle ismét teljesen birtokunkban volt. Este egy erős támadást véresen visszavertünk. Az olaszoknak a völgyben észlelhető csapatgyülekezései további harcokat helyeznek kilátásba. Görzről keletre részlettámadásokat visszavertünk. A Kerszt fensík déli részén a osata az egész napon át tartott. Az olaszt legelőllésvő árkaiból kivertük. Derék gyalogságunk az elfoglalt vonalakon győzalmesen helyt állott az ellenség minden kísérletével szemben, hogy balsikerét erős ellentámadásokkal egyenlítse.

Szeptember 4-én és 5-én a harci területen beszállított foglyok száma 160 tisztra és több mint 6400 főnyi legénységre emelkedett. Trieszt újból 2 olasz légi támadás célpontja volt. *A vasárkor főnöke.*

A hadviselő államok katolikusai a békéért

Budapest, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Valameányi hadviselő állam katolikus szervezetének nagygyűlése három héten belül össze fog ülni. A konferencia célja, hogy a pápa békejavaslata mellett állást foglaljon. Azt hiszik, hogy a katolikusok gyűlése előbb fog meggyúlni, mint a stockholmi konferencia. Remélik, hogy a konferencia közelebb fogja vinni a világot a békéhez.

Angol jelentés a londoni elleni légi támadásról.

Budapest, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) Higából jelentik: Londontól hivatalosan jelentik, hogy a legutóbbi London elleni légi támadásnak eddig 11 halottja és 62 súlyos sebesülte van.

A XII. orosz sereg futása.

Budapest, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A XII. orosz hadsereg menekülését itt a legnagyobb feszültséggel lesik. Katonai és politikai körök meg vannak győződve, hogy az oroszok nem tudják feltartóztatni a németeket. A menekülő hadsereg helyzete reménytelen, a visszahúzódó tömegeknek a német repülőek folyton a nyomában vannak és bombákat dobnak összezsúfolt soraik közé. A menekülő csapatok fosztogatnak, a falvakat felgyújtják s a lakosságot kirabolják.

A Wolf-ügynökség esti jelentése.

Berlin, augusztus 6. A Wolf-ügynökség jelenti 6-án este:

Yperntől északra és Lens mellett az angolok támadásai meggyúsultak. Verdunnál a tüzérségi harc folytatott.

Keleten orosz utóvédéket Neukapern mellett és Mittautól délkeletre Rigától 70 kilométernyire visszavetítették.

Közös minisztertanács Bécsben.

Budapest, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A közös minisztertanács délután 2 óráig tartott és tárgya gazdasági kérdések és a valuta megjavítása voltak. Este a magyar miniszterek visszautaztak Budapestre.

Repülőtámadás London ellen.

Berlin, szeptember 6. A nagyfőhadiszállás felirata:

Keleti harotér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. Flandriában a tüzérségek harci tevékenysége főleg a Houthouster-erdő és az Ypern-Cominoz-csatarna között erős maradt. Az angolok a sötétség beállta után az Ypernből Poolepelle és Zouzobeka felé vezető országutak között két ízben jelentékeny erővel támadták meg vonalainkat. Támadásuk és közelharoban mindkét támadás az ellenség súlyos veszteségeivel és eredménytelenül omlott össze.

A német trónörökös hadserege. A laon-soissoni országot mindkét oldalán és a Chemin des Dames keleti részén a tüzérségek tevékenység időnként jelentékenyen fokozódott. Este a francia gyalogság pergőtűs után Pargny Filaintól délre előretört, védőkeresztünk hatása alatt azonban nem jutott el akadályainkig. Wauxionnál és a Mont d'Hierven felderítésein sikeresen folytak le. Foglyokat szállítottunk be.

Rohantól északra erős tüzelés után a franciáknak Bois Soulain elleni részlettámadása következt. Visszavertük őket.

A Champagnában a harci tevékenység egyes szakaszokon élénk volt. Verdun előtt az erős tüzérségi harc különösen a Maas keleti partján egyre tart.

Szeptember 4-ikéről 5-ére virradó éjjel repülőink megármadták Londont, Sout, Hendet és Margatet. Megfigyeltük a lehajított bombák gyújtó hatását. Gyalogsági tevékenység eddig nem volt. Egyik repülőgépünk nem tért vissza.

A szárazföld felett tegnap 14 ellenséges repülő és egy kötött léghajó lötték le. Voss hadsereg 40 ik és 41 ik légi győzelmet aratta.

Az oroszok Friedrichstadtig kiűrtették állásaikat.

Keleti harotér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala. A 8. hadsereg arcvonala előtt az oroszok elvették folytatják visszavonulásukat és az északra felé. Az ellenség a Duna mellett Friedrichstadtig kiűrtette erős állásait. A gyors előgyomulásunk folytán eddig csak tökéletesen megállapítható foglaltság és csaknem 120 tisztra, több mint 1200 legénységre, 180 ágyura, 200 géppuskára, több páncélos gépkocsira és igen nagy mennyiségű különféle hadiszerekre rag.

József főherceg vezérezredes arcvonala. Moldva északraleti részében időnként élénk tüzérségi tevékenység és előharcok.

Mackensen vezértábornagy hadserege. A Fokszántól északra nyugatra emelkedő hegyekben a Muncsal mellett a románok előretörése meggyúsult. Saját előretörésünkből foglyokat szállítottunk vissza.

A Prapsa től nyugatra német, a Doiran től keletre pedig bulgár felderítő vállalkozások sikerrel jártak.

Ludendorff, első főszállásvezető.

A négyes honvédek ünnepe.

Plakátok a kirakatokban, sötétvörös in-
técédulák mindenütt: **Honvédnep 8 és 9 én.**
Ez Nagyváradi és Biharvármegye ünnepe.
Ugy várják mint egy szép ígéretet, gyö-
nyörű alkalmat arra, hogy szívük és erény-
nyük megnyíljen a mi honvédeink érzései
és írásai javára.

Országfő József főhadnagy, Berrgi Sándor
dr és Fülöp K. hadnagyok és Sallás István
hadnagy rendezik a méreteiben grandiozus
ünnepeket. Acsa Vilmos és Gasdag Géza had-
nagyok rendezik a frontsinház előadását s
a választás műsorából is kiderül, hogy aki oda
jegyvet kap, az nagyon szépen és jól fog
mulatni.

Mindenki dolgozik, tanácskozik, tanácsol,
ötleteket kovácsol, ló-fut-esszel, hogy ez a
mulatság ne csak jótékony legyen, hanem
igazi, ural, kedves mulatság is. Méreteiről
Novomessky Imre cukrászata ad fogalmat,
ahol a „műtéremben“ két katonai cukrász
segítségével az egész személyzet két nap óta
készíti a finom friss vajos süteményeket,
amely közel 50.000 darabban kerül a kö-
zségnek szemé-szája elé. Ezzel való lesz elég,
nem kell félni a finom, dertis kábarétszámok,
elcsúsz frontsinház igazolják be, hogy mit
tudnak a rendezők a mire képes a nagyvá-
radi közönség.

Kérik a közönséget, hogy ne vegya-
ross néven, ha a rendezőség nagyfokú elfog-
laltsága miatt személyesen mindenkit meg-
nem hívhatnak. Ezenon hívnek meg minden-
kit tisztelettel. Tanácsosnak tartják, ha a
nagy tolongásra való tekintettel, akik tebe-
tik, jegyüket előre váltassák meg úgy az ün-
nepélyre, mint a kábarétkba, a Hegedűs hir-
lepiródtában vagy Kiss Dávid dohánytársd-
jében. Nemcsak az érdeklődés, de az álto-
zathétség is élénken mutatkozik, tisztelet-
jegy megváltása címén állandóan érkeznek
összegek a rendező bizottsághoz.

A honvéd néptanpály nem az egész a
régí Rhédey keriben játszódik le, hanem az
elzárt Sport tér területén a ennek előző
megnyitott és rendezés által vonzóvá tett
gyönyörű fűszeres sétányain, valamint a
Sport-térrel egybekapcsolt új tennis pályák
helyén.

Ugy a Rhédey kertbe vezető fasor, va-
lamint az ünnepélyt szolgáló terület már
most is kellemesen meglepő látvány. Négyes
honvédek sűrűnek torognak benne, kezük-
ben gallyal, zászlóval. Mindannyian lelkes-
séssel dolgoznak a díszítésen, hogy a kö-
zség az ő ünnepélyükön boldog és meg-
elégedett legyen. A tisztibár állandó perman-
enciában van, mindenki a helyén, hogy az
nincs még rendben legyen minden. Arra
az érdeklődésre, hogy melyik nap lesz a
szébb csak azt lehet felelni: mindkét nap
szép lesz és mindkettő szép és válto-
zatos.

Dertis tréfának ígérkesik a s. öbörze.
Bizonyos csekély arért kap a közönség 3-4
szótagot egy-egy szó kezdő szótagjával. Egy
tábla jelöl, melyek azok a szavak, mik a já-
tékokban résztvesznek. A tréfa és börze abból
áll, hogy a megjelölt kezdő szótaghoz

mindenki a létszám közti kihívás után
„adok-veszek“ kel szerel meg a hiányzó
szótagjait. Ha egy szó négy szótagos, három
összeállított szótaggal már nyer. A bemuta-
tott szó ellenében kiadnak a nyeresé-
ny tárgyak. 20 tárgy nagyobb mennyiségű bab-
kává.

A beosztott hölgyek névsorát még az
alábbiakkal egészítették ki:

Szüreti sátorba beosztott hölgyek:

Pogály Gyuláné hadnagné, ösv. Bu-
lyovszky Józsefné, ösv. Alquander Ágost-
tonné, Fecsiné Gézné főhadagné, Országfő
Józsefné főhadagné, dr Sallás Istváné
hadagné.

Virág sátorba:

Móricz Kálmáné örsagné, Lukács
Kálmáné örsagné, Erőss Magda, Papp
hadagné, Lévy főhadagné, Nagy Fe-
rencné főhadagné, Nusbaum főhad-
agné.

Cukrász sátorba:

Bodó Erzsébetné, Bárdos főhadagné,
Nagy Barnabé főhadagné, Blayr főhad-
agné, dr Weis orvosné, dr Weis Ál-
dárné főorvosné, Hollmayer Béláné főhad-
agné, Schaff Istváné.

I. Trafik sátorba:

Dr Kisselji Pálné, dr Imrik Gusz-
távné.

Szépségverseny sátorba:

Vezető: Moskovits Józsefné.

Szébörze sátorba:

Rfcs Andrásné főhadagné, ösv. Vár-
szeghy Lejosné, Rónai Margit, Olga és
Bösel, Hirschmann Carola.

A Katona napokra a családjegy 10 ko-
rona; személyjegy naponként 2 korona, a
kábarétdarabokra a beléptidíjak 3, 2 és 1
korona.

Az utcára kivet gyerekek.

Egy nagyobb hegyi lopás elkövetésnek
üldözése közben tegnap az üldözők kezébe
néhány gyermek is került. A vallásánál,
amely után őket eleresztették kiderült, hogy
vannak gyermekek, akiket szüleik kiver-
nek az utcára kora reggel a rájuk bízák,
hogy elemlőket keressék meg. Az állatok
módjára kivet gyerekek természetesen a
földön rászórt al levő csirkefogók halmába es-
nek s ezeket használják fel az óvatos tol-
vajok a lopások elkövetésére.

Szomorú, hogy ezek a gyerekek mind
hadbavonultak gyermekek, jórészt katoná-
sághát viselnek, mint a magukra hagyott
ság heretéri emléket. Hogy hol van az
anya? Bizonyára azt hissi, hogy fontosabb
még egy-két geve a bésnél, mint a gyer-
mek lelki épségére való vigyázás a leg-
becesebbnek: a gyermek léleknek meg-
mentése.

Nem is gondol rá, hogy egy óra a tol-
vajok közt megmérgezi a gyermek lelkét
egész életére s megtanítja lopásra, hasdo-
zásra, mert ezekkel nemcsak idegen hely-

ről, hanem hazulról is lojannak a nagy
tolvajok.

Jól tessék gyermekük épsége és jövője
érdekében, ha a szülők figyelik, mit vis-
nek el hazulról gyermekeik s hova men-
nek szórakozni. Arról, hogy kik a fertőzött
lelkűek, ismert tolvajok, betörők, adjon fel-
világosítást a hatóság. De ha valaki meg-
akarja nyugtatni lelkiismeretét, forduljon
Hodosy László Döry-szigeti felügyelőhöz, ő
bizalmas felvilágosítással szolgál. Ismeri az
éveses tolvajokat, őt lopták meg legtöbbször.
Tegnap is.

S valamely társadalmi szervezetnek
meg kellene már mezdulni. Már tönkrement
az ifjuság, a magyarság jövője.

Nagyvárad közigazgatása augusztus hónapban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Taliesen egybegyűlést tartott Nagy-
várad város közigazgatási bizottsága tegnap
délután.

Ember Géza főispán még mindig a fő-
városban lévén elfoglalva, az ülésen Rimler
Károly polgármester elnökölt.

Jelen voltak: Németh István kir. taná-
cos, pénzügyigazgató, Varró Domokos kir.
közveti tanácsos, Vassadi Lajos kir. tanfel-
ügyelő, dr Thury Endre kir. ügyész, Lukács
Ödön főjegyző, dr Thury László v. főügyész,
dr Mayer László v. főorvos, dr Istvánffy Ist-
ván orvoséki elnök, Molnár Imre körgard.
előadó, dr Medvigy Gábor, dr Thury Kálmán,
Sulyok István, dr Olasz Béla, dr Mi-
heily Lajos, dr Adorján Árpád és Diósi
Lajos bizottsági tagok.

A felolvasott polgármesteri havi jelen-
tesébről adjuk a következő érdekesebb ad-
atokot:

Nagyváradon augusztus hónapban a kö-
zségállomány kedvezőtlen volt, mert a halálo-
zások száma felülmúlta a születések számát.
A fertőző betegségek közül előfordult: a ka-
nyaró 1 esetben, halálosan nélkül; a vör-
heny 4 helybéli és 4 vidékinél, 2 halálosan-
nal; a difteritis 2 esetben, 1 halálosan-
nal; a hasibetegség 29 esetben, 3 halálosan-
nal. Apcltatott a járványkórházban 58, a gyer-
mekkórházban 94 főkű és 443 bejáró beteg.
Szállított 64 fi, 55 leány, összesen 119 gyer-
mek; elhalt 84 férfi, 105 nő, összesen 189
egyen.

A közbiztonság normális volt. Előfordult
bűncselekmények: lopás 223 esetben, csalás
10, rikkasztás 15, súlyos testi sértés 4, könnyű
testi sértés 9. Letartóztatva volt 25 egyén.
Kibégési feljelentés 282 tételt, köztük 62
arbitrázsért.

Kincstári adóiban befolyt 263097 korona,
kevesebb, mint az elmúlt év augusztus há-
vában.

Új iparigszólvány 57 adatot ki, meg-
szűnt 14 iparüzlet.

A jelentést tudomásul vették.

A kir. tanfelügyelő bemutatta a kultusz-
miniszter leiratát, amelyben az elemi isko-
láknak szeptember elején leendő megnyitását
rendeli el, továbbá intézkedik, hogy a tan-
kötelesek október hónap irásának össze s az
összeírásához a polgármester a tanárokat
igénybe veheti.

A kir. tanfelügyelő javasolta, hogy már
most szeptemberben nemcsak az elemi isko-
lai négy osztályok nyitassanak meg, h nem
az elemi 5-6 osztályok is.

A leiratot tudomásul vették.

Ezután még gyógykezelések ellen beadott 28 fellegbeszést intéztek el a sz. ülést véget ért.

Szenet kap Nagyvárad téliére.

Városi szénelosztó bizottságok alakulnak.

A miniszter rendelete

A kereskedelmi miniszteről nagy fontosságú, a gégyár üzemében már is zavartat okozó szénhiány ügyében terjedelmes rendelet érkezett tegnap Nagyvárad városához. A rendelet helyes alkalmazása és végrehajtása mellett alkalmas arra, hogy Nagyvárad városi szénosztó bizottságai, intézői, kávéházai stb. meglegyenek kimélve attól, hogy a közelgő tél alkalmával szénhiánnyal küzdjenek, hogy üzemüket becsukják, áramukat megszüntessék.

A rendelet intézkedési szerit Nagyvárad városában szénosztó bizottságok alakítandók, amelyek állandó érintkezésben az Országos Szénosztó bizottsággal gondoskodni fognak arról, hogy a városban fűtési és főzési célokra elengedő mennyiségű szén, koks, brikett, vagy fa álljon rendelkezésre.

A nagyfontosságú rendelet intézkedő részében a következők ép hangzik:

A háború okozta szénhiány enyhítésére szükséges intézkedések megtétele és célja a viszonyok kényeszerű hatása alatt nem lesz lehetséges, hogy a háború alatt álló időkben a felmerülő összes igények kielégítést nyerjenek. Éppen ezért minden rendelkezésre álló eszközzel arra kell törekedni, hogy a nagy közönségnek háttérben álló fűtésével való ellátása olyképpen nyerjen rendezést, hogy az időköntről oavotlanul szükséges szén idején rendelkezésre álljon és hogy senki másnak a rovására kedvezőbb elbírásban ne részesüljön.

E cél elérése érdekében oly szerv létesítése szükséges, mely a rendelkezésre bocsátott szén igazságos szétosztása mellett idejekorán juttatja a közönséghez.

A rendelkezésre álló szénmennyiségek nyilvános elosztására és szétosztására az Országos Szénosztó bizottság illetékes. Ez a bizottság feladatát csak abban az esetben tudja gyorsan és eredményesen megoldani, ha az egyes törvényhatóságok területén oly intézmény létezik, mely egyrészt a törvényhatóság viszonyait alaposan ismeri, másrészt a kellő szakértelemmel is rendelkezik, melynek feladata volna az is, hogy a törvényhatóságok első tisztviselőinek a szén elosztással kapcsolatos teendőket ellátása tekintetében szakértőként szolgáljon.

Ebhez képest felhívom a törvényhatóságok első tisztviselőjét, hogy törvényhatóságuk területén egy, vagy, amennyiben az szükségesnek látná, több helyi szénosztó bizottságot szervezzen. E bizottságok a törvényhatóságok első tisztviselője, vagy megbizottjának elnöksége alatt a társadalomból kiválasztandó megfelelő személyiségekből és oly megbízható kereskedőkből álljanak, akik a békében is hasonló anyagok iparszerű elosztásával foglalkoztak.

Felhívom végül arra is, hogy a városokban és amennyiben valamely községben köztudomásúlag nagyobb mennyiségű fűtőszén fogyaszthatnak, az illető községben is a város, illis ve község területén levő szénosztó bizottságok, intézők, üzemek, színházak, kórházak, szállók, vendéglők, kávéházak stb. céljára, tehát a nem ipari, hanem fűtési és főzési célokra szolgáló tüzelőanyag, nevezetesen a szén, koks, brikett és fa folyó évi

szeptember hó 15 i k. szétét állapítsa meg és a bizottságnak jelentse be.
Hasonló rendelet érkezett Biharvármegyehez is.

Az iskolaév megnyitása a prem. főgimnáziumban.

Dr. Kovács Lajosnak, az új igazgatónak évmegnyitó előadása.

A főgimnázium előadásai a Széles utcai állami és községi elemi iskolákban megkezdődtek. A Vani Szent és az únaspályas megnyitása szept. 5 én volt a pramoitral templomban, illetőleg a Katholikus Kőr Szent László termében. Az évmegnyitó ünnepségnek különös érdekességét kölcsönözött az a körülmény, hogy az új igazgató, dr. Kovács Lajos először jelent meg hivatalosan az egész ifjúság és szülők előtt.

Miután az új igazgató a pramoitral tanárok segítségével únaspályas szentmisét celebrált, a szülők, a tanári kar és az ifjúság átvonultak a Kath. Kőr Szent László termébe, ahol meleg üdvözléssel fogadták az új igazgatót.

A Hymnus elneklése után dr. Kovács Lajos megtartotta az évmegnyitó beszédjét, amelyet a közönség a tanári kar és az ifjúság faszit figyelemmel hallgatott végig. Melyen átértett szeretettel üdvözölte az új igazgatót az ifjúságot, mint amilyen igaz és becses volt az a fájdalom, amelyet érzett, amikor a kezei ifjúságtól és a jövője papnövendékeitől megvált, de ez nem akadályozza, hogy egész lélekkel legyen a városi ifjúság.

Tömjén és világos áttekintéssel ismertette a jó tanulás feltételeit, majd szószóló lendületre emelkedve a nevelés alapjairól szólt.

Se igazi tanulás se igazi nevelés nincs önterékényeség nélkül; az utóbbiban még elengedhetetlenül szükséges a szeretet és a beletel való tekintés: az önkéret; csak ezek a lépések lehet eljutni az igazi fellembe.

Végül rámutatott az anyai áldással járó történelmi időre, amely megköveteli a mostani nemzedéktől, hogy minden erejéből nevelje és képezze önmagát, mert a jövő béke ettől az ifjúságtól várja, hogy a romokon alkosszon. A beszéd szavak után a Szentmisét énekelte a hallgatóság és abban a meggyőződésben oallott szét a közönség, hogy a prem. főgimnázium élére dr. Kovács Lajosban minden tekintetben kiváló, hivatott egyéniség került.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Fügöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vagy tisztító és gőzmosógárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-62.

Nincs kegyelem az árdrágítóknak.

A belügyminiszter rendelete a városokhoz.

Ugron Gábor belügyminiszter a következő körrendeletet küldte az összes polgármesterekhez:

„Ma már felesleges megokolni, hogy a magyar nemzetnek a létért folytatott erős küzdelemben minden munkás kezére szükség van. A magyar nemzet e hősi küzdelemben perancsolólag megköveteli, hogy mindenki azon a helyen, ahová sorse állította, (a szatatóren, hivatalban, tisztségben, gyárban, műhelyben, az ekessarva mellett, vagy más-helyütt) minden erejével töltse be azt a munkakört, amely hivatása. Senki egy órára sem ódázhatja el kiszabott munkafeladatának megoldását anélkül, hogy az összességnek, a köznek ne érten. Ebből az okból viszont senkit egy órára sem szabad indok nélkül munkaköréből elvonni. Nem szabad munkaidőben elvonni munkafeladatától az olyan munkás, dolgos embert, akinek a hatóság előtt folyamatban levő, tárgyalandó vagy már le is tárgyalt ügye halaszthatatlan intézkedést nem igényel. Ezért elrendelem, hogy a rendőri büntető bíróságok:

1. A mezőgazdasági, gyári, műhely, és minden más munkás ellen, további kizáradék, iparosok s mesterek ellen folyamatban levő vagy teendő minden olyan kihágási ügynek tárgyalását, amely csakis az ügyfeleknek és tanúknak megidőzésével fejleshők be és amely nem tartozik a háborúval kapcsolatos vagy azzal összefüggő és emiatt soronkint elintézendő kihágási ügyek közé; az elváltási időn belül olyan időre halasztás, amikor a mezőgazdasági, illetőleg gyári stb. munkák szünetelnek vagy befejezést nyernek.

2. Az említett egyének ellen jogerősen megállapított szabadságvesztés (eljárás) büntetés végrehajtását a fentebbi okokból is hivatalból 3 hónapra halaszták el és 3 hónap múlva is az elváltás kiterültségének tekintetbevételével az eljárás csak akkor valószínű fogamatba, ha az elvált halaszthatatlan mezőgazdasági vagy hadi célú szolgáló más munkát nem végez.

Kivételt képeznek természetesen a notórius csavargók, szokásos bűntelések, közveszélyes munkakerülők, és általában, akik a körendet és közbiztonságot veszélyeztetik, valamint az árdrágítás miatt, nemkülönben a hadiállapottal kapcsolatban álló, azzal összefüggő kihágás miatt elítéltek, akiknek büntetése csak kivételre esetekben halasztható el.

Azok ellen, akik csak pénzbüntetésre vannak elítélve és abban a helyzetben vannak, hogy bár az őkük közdők módjára be nem hajtható, de azt mégis látható és azt épen azért nem tessik, mert tudják, hogy a pénzbüntetésüket helyettesítő szabadságvesztés végrehajtása hivatalból elhalasztatik, az elváltotat szabadságvesztés színtén végrehajtható.

E rendeletemet azzal a felhívással közlöm, hogy az a rendőri büntető bíraskodást gyakorló elsőfokú bíróságokkal haladéktalanul közölje és a tiszti főügyésznek másolatban adja ki.

Az I. fokú rendőri bíróságok tartoznak a rendelkezést a vád képviselével megbi-
kottal közölni. A tudósítást helyett: Palugyay
államtitkár.

VERJÜK KI

a 16 éven aluli gyermek szájából a lopra,
létszám, de biztosan élő mérget, a füstölő
cigaretta, mert ezzel tartozunk nekünk ha-
zánkhoz és az emberiségnek, de legfőképpen
a leendő generációban győződő apáknak.

Megremeggett a lelsem a hét egyik nap-
ján, midőn egy Károly nevű volt növendék
kéménytel találtam, akit már 6 ik osztályos
elemista korában mindennapi oktatásaim,
kérdéseim dacára újra és újra rajtakaptam a
szarvasztramból pótkélessen. Asszálós iparos
polgárfiúknak gyermeke, apja a háztartás
késő, mostoha anyjára nem hallgat, az őm
oktatásaim, jóra kéri figyelmesebbem egyik
tűlén be-, a máskor kímélve kárba veszték
a most 2 év múlva a 15 éves flu csontvá,
sárga, asztmával tödőbeteg, megölte a niko-
tin . . . menthetetlen.

Itt nem szabad érdektelenségre tovább men-
nünk, itt meg kell állnunk azóta és hől-
gyelm, mert itt egy borzalmas nagy hiba,
egy egész nemzedéket tönkretesző tény,
egy bizonyos valóság, egy allg-allg jóvá
tehető nemlőrődés, mulasztás, lelkieme-
reklenség görványa társong felénk.

Itt nem szabad érdektelenségre, egyszerű
vallomástalással vagy utálatos gúggyal tovább
menünk, itt meg kell állnunk, mert itt
nemzeti létünk, nemzetiünk hibából, egy szebb
és jobb kor várományosai csakznak lejjebb
és lejjebb a kényelműtség lejjője a hűnő
sének ferőibe.

Itt nem szabad késlekedni! Itt egy
kettőre rendet kell csinálni. Meg kell pa-
rancsolni minden felőtt egyómsat, hogy
ahol a 16 éven aluli gyermek szájában fű-
tölő ördögi mérget lát, azonnal és kériel-
hetetlenül átadályozza meg azt a szőnyű
öngyilkolást.

Károly sem mert elgerezésni azután,
amikor egyszer a torkára forrasztottam a
csalagató díveset!

Bármilyen visszataszító is a testi fenyi-
tés, itt alkalmazni kell ezt a keserű orvos-
ságot

A sok sok felügyelet nélkül — oss-
vargó — foglalkoztató, szórakoztató munka
kényeztet nem ismerő, túrnál nem akaró
12-16 éves gyerekek seregese, ha már nem
tudjuk szorítani egy arra való lakóba,
vagy műhelybe, akkor legalább arra jőjjön
egy sürgős rendelt, hogy megakadályoz-
hassunk a kényelmű tömeg öngyilkolást,
mert számon kéri tőlünk a 16 éven aluli
gyermeket a haza és emberiség, de főképpen
és máltán jogosa kéri tőlünk számon a
lovászárókban győződő spa.

Kovács János.

A szabómunkások sztrájkja léptek.

Tegnap délután 5 óra után a nagyvá-
radi szabómunkások küldöttségileg megje-
lentek Jánossy Gyula tb. főkapitánynál, aki-
nek írásban és szóban bejelentették, hogy
miután a munkaadók követeléseiket teljesi-
teni voltak képtelenek, a mai naptól kezdődőleg
sztrájkba lépnek.

A szabómunkások helyesedik és követel-
ésedik jogszolgáltatásuk illusztrálására tájékoz-
tatás képen a következőkben közlik sztrájkba
lépésüket szerkesztőségünkkel:

Tekintetes Szerkesztőség!

A nagyváradi szabómunkások tegnap
reggel sztrájkba léptek. A szabóságok
ugyanis memorandumot intéztek a nagyvá-
radi szabóiparosokhoz, melyben munkadíj-
juknak a felmérését kérték. De a munkaadók
a kérelmet válaszra sem érdemlítették, mire
a munkások a sztrájkot egyhangulag elfo-
gadták.

A memorandumban a munkások kifejtik,
hogy az óriási drágaság mellett ők magukat
és családjukat fenntartani a mai fizetés mel-
lett képtelenek. Ugyanis 1910. évi szept.
1-től az évi kereség egy kabát elkészítésé-
ért kaptak 14 koronát, egy nadrágot 4 ko-
rona 10 fillér, egy mellényért 3 korona 90
fillért. Ez év március havában béremelését
kaptak, tekintettel a nyomorító gazdasági
viszonyokra.

A megállapodás a következő volt: egy
kabátért 18 korona, egy nadrágot 7 korona
20 fillér és egy mellényért 6 korona 12
fillér. A szabóságok most ezt elmondják a
felmérés árak mellett nem képesek megélni,
mire a legjobb munkás megfeszített munka
és 12 óra munkaidő mellett egy héten há-
rom szabónál többet elkészíteni nem képes
és ezért képtelen 54 koronát, melyből
várószobára kiadás van hetenként 15 ko-
rona, marad 72 órai megfeszített munkájáért
89 korona keresete.

Továbbá előadják a memorandumokban,
hogy egy gombolyag pamut, melynek ára a
háború előtt 32 fillér volt, most 9 koronába
került, a cerne pedig ami addig 40 fillérbe
került, ma rosszabb minőségben 10 korona.
A szén melynek elője 7 fillér volt, ma 80
fillérbe került.

A szabóságok egy határozatot, hogy
hatalmatuk elhatározásuk mellett és követelik
az államok előterjesztett 50 százalékos mu-
kabért és az államok előterjesztett 15 százalé-
kos varrószerkező pótlékok. A munkaadók
közönyösségét nem akarják rossz aaratnak
nyilvánítani, de azért csodálkoznak azon,
hogy nem keresték a békés megoldást.

Tisztelettel a nagyváradi szabómunkások
névében

Henn Gyula
szabóság.

Remélhető, hogy a szabóiparosok és
munkások közötti súrdítók rövid időn
belül el fog simulni a rendes, zavartalan
munka lemezt helyre áll.

* **Kovács-szén a kovács iparo-
sok részére.** Értesítjük a kamarai kerü-
let összes önálló és iparigazolványos bíró
kovács iparosait (ide nem értve a közösek-
nél alkalmazott kovácsokat), hogy a községi
bizonytérvek felmutatása mellett a kama-
rától **kovács-szénét mérsékelt
mennyiségben kaphatnak**, míg a
készlet tart. Nagyvárad, 1917 szeptember 6.
A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara:
Sztarill Ferenc sk. elnök h. Dr. Sarkadi
Lajos sk. titkár.

HIREK

* **Mangra Vazul Nagyszoban-
ban.** Nagyszobából jelentik: Mangra Vazul
écske-metropolita ide érkezett, káptalanja
várta és üdvözölte. Rögton érseki konzisztó-
riumot tartott a megállapodott a követendő
elvekre nézve. Már az első ülésen megér-
tette papságával, hogy addigi eljárásán nem-
mit se változtat. Irodaszemélysege, köztük
rekonvenves, művelt titkár, pönteken uta-
sított el Nagyváradról.

* **Kitüntetés Stachó Széver főhad-
nagyhoz,** a 37. gyalogezred kiváló fiatal
tisztjének, Stachó Károly törvénytudó tan-
nocsinok fiának az ellenséggel szemben ta-
nusított vitézsége elismeréséül a király a
Signum Laudis adományozta a kardokkal.

* **Kongregációi élet.** Az Urulányok
Mária kongregációja szombaton, Boldog-
asszony ünnepeken tartja közös szent áldozá-
sát a váradolási plébánia templomban reg-
gel 8 órakor.

* **Adomány a Honvédnep cél-
jaira.** Dr. Vucskics Gyula prépost-kanonok
30 koronát juttatott hozzájuk a Honvédnep
ünnepe céljaira. Rendeltetését helyre jut-
tatják.

* **Az igazságügyi nyugdíjas tiszt-
viselői hadisegélye.** Egy nyugdíjas
igazságügyi tisztviselő panaszkolja hozzájuk
itt levélben, hogy a nyugdíjasított igazság-
ügyi állami tisztviselői és öregek még
mindig nem kapták meg a részükre meg-
állapított hadisegélyt, holott az államsofő-
let más ágazatában nyugdíjasított tisztviselők
est a segélyt már a múlt hónap elején fel-
vették. Tiszán t. ehnikai okok gátolják a se-
gély folyósítását, talán a számfeljegyzést nem vé-
gezte el még a számvétség. Mindenesetre
gondolni kelletik ezekre a segélyes emberekre,
akiknek ügyét ajánljuk az illetékes körök
figyelmébe.

* **A Napközi Otthon záróünne-
pélya.** A kath. Növendék Egyesület szűzidei
Napközi Otthona ma, pénteken délután 4
órákor tartja záróünnepélyét; érdeklődőket
szívesen lát a vezetőség.

* **Eljegyzés Romániában.** Magyar
eljegyzési kártyát hozott a posta Romániá-
ból, Salvorából. Balassagyarmati és kékői
Balassa István tiszérvadnagy, aki a nagy-
váradi kereskedelmi iskolában tett értekezés
a rögton bevonult szolgálatra, eljegyzése
Benedetti Ist. Balassa már egy ízben grá-
nátói szabadságra került haza a újból a har-
térre ment. A salimpatikus ifjú hadnagy el-
jegyzési kártyájában egy sálóhiba is van
Romániának azelőtt a bizonyára olán szedő
Roumanis helyeit.

* **Jótékony adomány.** A Katho-
likus Növendék egyesület által tartott
Anyák Körében augusztus 19-án a megjelent
anyák és gyermekeik részére felszolgált
uzonna költséget ér Kollányi Ferenc pá-
pai praefectus fedezte, mely jótékony adomá-
nyért ezután mond hála közzététel az
előnkőség.

* **Talált pénztárcák.** Folyó évi
augusztus havában találtatott több pénztárcá-
ról pénztárcával megölt tulajdonosok
és vehetik a rendőrség II. em. 8. számú szo-
bájában.

Legújabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni
Rákóczi-ut(Korona gyógyszerár mellett)
Leibchenek félárban.
:: Telefonszám 827. ::

polgári nevelés". Ism. A. L. Max Meineris: „Die Gleichnisse Jesu". Ism. dr. Tóth Kálmán Gebelseder: „Gregorius M. Gasser, Salvatorianus". Ism. dr. Sz. L. Décsi Lajos: „Jósika Miklós báró". Ism. dr. Fodor Ferenc: „A Délvidék és a Balkán költészetének kepezoata". Ism. dr. Schiff Pater. Zoltány Rámer Irma: „Szent Zita". Tóthossy Miklós. „Katholikus erkölcstan". Ism. dr. Madarász István

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Traviata. (Kovács Margit a mutakosássa.)
 Szombaton: Szabinók elrablása. (Vámos Gizzi, Szabó Gyula és Váradi Lajos bemutatkozása.)
 Vasárnap délután: Iglói diákok.
 Vasárnap este: Vargarkák (Havasi Marika bemutatkozása.)

Megnyitó előadás.

A múlt szezonn diadalmat kaszadarab jával, a Csárdáskirálynővel nyitották meg tegnap a Szilgietti színház új évadját. Mindjárt két tag bemutatkozására szolgált alkalmul az előadás. Vámos Jenő Sik Résző öreket vette át. Először fellépését a közönség hidegen fogadta. Vámos Jenő Kerekes Ferkójából hiányzott az a derűs közvetlenség, az a melegség, amely Sik Résző alakítását elsőrangúvá tette. Ugy éreztük, mintha nem éreznék magát otthonosan a színpadon; nem oszda, hiszen három évig katoná volt, elszakított a színpadtól. Ennek tulajdonítható, hogy folyton a sugót kereste a szemével; így aztán nem ért rá szerepének kedélyes jellemvonásait kidolgozni. Legjobbban ennek ellenére sikerült. Végleges ítéletet természetesen csak akkor mondhatunk róla, ha nagyobb szerepben látjuk. Addig talán jobban hozzá szokik a közönséghez is; tegnap, nem egészen sikerült bemutatkozásánál talán valamit be lehet tudni a három évi katonaság utáni bemutatkozása feszélyeső hangulatának is.

Ezenben első pár szavas szerepben egyszerre tépőket tudott provokálni Váradi Lajos. Rohadoni főhadnagy szerepe alig nevezhető szerepnek, és Vámos kitűnően megjátsolta, úgy hogy egyszerre magára vonta a figyelmet. Itt is felülgasztják egyszerre a véleményét, de óhajtjuk, hogy nagyobb szerepben is ilyen jól meg tudja állani a helyét.

A női kar — legalább külsőleg — elég előnyösen változott meg.

A külsőségeknél tartva, ne hallgassuk el, hogy az előfüggőnyt újra festették; egy orosz fogoly, a moszkvai színház díszletfestője kékre tájképet festett, amit világításnál nagyon is erős tónusokkal. A kép a maga mély távlatával és egész kivitelével díszletjellegű, de előfüggőnyre nem igen való.

Traviata. A színháznyitó második napján már operaelőadásra lépett az új Szilgietti-színház színpadának függőnye. Traviata került színre, amelynek azonban, ebben az időben nemcsak a napi műsor értéke szempontjából van jelentősége, hanem figyelmet érdemel azért is, mert ez az operaelőadás, a szezon egy programszerűsége

rendesendő operaelőadás első pontjának kell tekinteni. A nagyváradi intelligens, szellemes közönségnek régi vágya már az, amelynek teljesülése most vált lehetővé, amikor Erdélyi Miklós színiigazgatójának sikerült, nem csak egy farsangot és előadást írni, oly énekes együttest szervezni, amely könnyen megoldja az operaelőadások által megkövetelt művészi feladatokat. A Traviata mai előadásán, a címszerepben Kovács Margit a társulat új koloratúrája mutatkozik be.

A Szabinók elrablása. Régi, de mindig szívesen látott vidám darab, örökös emlékeztető parádés szereppel a Szabinók elrablása, amelynek előadása már nem egy jelenséget a magyar színművészetnek alapított meg a maga országos hírnevét. A csupa humorral és teorgiátlan grotesk figurákkal teli darab szombati esti előadásán az új tagok közül Szabó Gyula és Váradi Lajos jutnak jelentősebb szerepekhez.

NYILTTÉR.

Dajkovits fényképészeti szakiskolája szeptember 15-én nyílik.

Érkezhetnek Dajkovits-műterem Sas passage.

Megnyílt az új szűcs és szőrmeáru üzlet

Rimanóczy-u. 2. Kolozsvári-palota

Raktáron tart elsőrendű szőrmekülönlegességeket, minden a szakba vágó munkákat szakszerűen elkészít. Elfogad átalakításokat és javításokat.

LEICHER JÓZSEF

külföldön képezett szűcsmester.

Telefon   Telefon

Árverési hirdetés.

Földmivelésügyi miniszterium által a rastui cs. és kir. lögyűjtőtelepről Biharvármegye főispáni hivatala címére szállított

80 (nyolcvan) db 1-3 éves csikók

1917 év szeptember hó 10-én (maifőn) d. e. 9 és fél órakor

Nagyváradon Arany-Szarvas vendéglőben nyilvános árverésen eladtnak. Árverésen csak biharmegyei és nagyváradi gazdák és birtokosok vehetnek részt, amit a vásárlók kívánatra igazolni tartoznak.

Biharmegyei m. kir. Gazdasági felügyelőség.

Főszervező: DR. ERŐS ALADÁR   Felügyelő: DR. YAFFI KÁROLY

APOLLÓ mozgószínház

Pénteken Szennaciós új műsor.

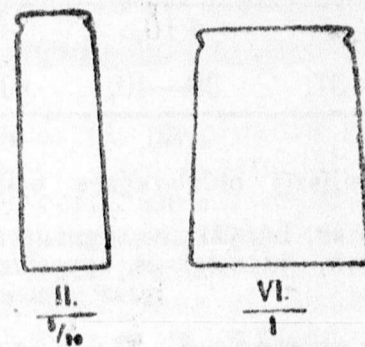
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek

URANIA mozgószínház

Pénteken Új műsor.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

HETI ÁRJEGYZÉK.

Befőttes. Uborkásüveg. Befőzéshez hólyagpapír. Porcellán edények

leszállított olcsó árakban.

Porcellán mozsár, ütővel	6—
Mély és lapos tányér finom porcellán	— 70
Csemegés kis	— 40
Tésztástál 6 személyre	8—
Sültéstál 6 személyre	8—
Főzelékstál 6 személyre	8—
Salátástál 6 személyre	8—
Levesfazék 6 személyre	4—
Mártásos csésze 6 szem.	1—
Sótartó fogvájós 6 szem.	120
Vizes kancsó 6 személyre	8—
Vizeskészlet színes finom festéssel	4—
Boroskészlet színes	4—
Söröskészlet színes	4—
Liköröskészlet színes	4—
Befőtteskészlet kristály fehér	4—
Majolika cukortartó díszes	4—
Majolika vizeskancsó színes	4—
Feketés gyermek készlet	8—
Kávés gyermek készlet	8—
Majolika állvány színes	6—
Teáskészlet színes aranyozással	10—
Kávékészlet színes aranyozással	10—
Feketés készlet színes aranyozással	12—
Mosdókészlet színes roccoco	12—
Majolika fali sótartó színes	8—
Majolika fűszertartó nagy	3—
Majolika fűszertartó kicsi	1—
Porcellán fehér teáskanna	2—
Porcellán fehér kávéskanna	2—
Porcellán fehér teáscsésze	— 80
Porcellán fehér kávéscsésze	— 80
Porcellán fehér gyümölcstányér	— 80
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	50—

Konyha berendezési főzőedények. Evőeszközök. Lámpa-áruk. Tükrök. Képereszés. : : Ablak üvegezés. : :
 Áraink viszonteladóknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán lámpa és táblaüveg nagykereskedés.
 Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz. Telefonszám 372.

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT,

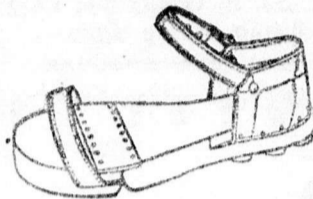
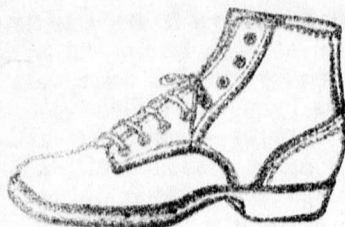
Fatalpu cipők:

25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borju bőr 13-40, 15-80, 18-10, 22-20.
 Ia Hasított bőr 15-80, 18-70, 20-50, 25-70.
 Lóbox és tehénbox 17-—, 20-50, 22-80, 27-50.

Fatalpu szandálok:

24-25,	26-28,	29-31,	32-35,
4-—,	4-10,	4-40,	4-90,
36-37,	38-40,	41-43,	44-46,
5-—,	5-50,	6-—,	6-10.

Lábujjszij oldalszegés nélkül törvényileg védett megerősítéssel.

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek és egyesületek engedélyben részesülnek.

Nagyvárad, Rákóczi-u. 5. sz. Telefonszám 4-63.

Betűszedő tanulóknak
 fiu és berakó tanuló-
 nak leány fizetéssel
 felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

ASÁK LIDIA

Előrendő
 rendezés

NAGYVÁRAD,
 Nagy Sándor-u. 1.
 Park-szálloda épületben.
 Interurbán telefon:
 11-53 szám.

A Sziliget-színház
 művésznőinek egye-
 sülési tisztségviselője.
 Tiszteletdíjat és átalak-
 tásokat elvállalnak.
 Fűzők mérték után a
 leg-övidebb idő alatt
 elkészítetnek.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
 vízvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
 Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerék-
 párok, ellenőrző kasszák és
 gramfonok szerkesztési javítása
 és állandó jókárban tartása.
 Bronzműves, lakatos és mű-
 szerész munkák elfogadtatnak.

TÜZIFÉ

Waggon tételben, méter-
 számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Stern palota.
 Telefonszám 10-13.

Megrendeléseket felvesz

BÁNYAI JÓZSEFNÉ

Sztaroveszky-u. 2. Nagyhídő.
 Telefonszám 14-55.

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye

Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőztem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását
 már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz,
 csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fanyerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész
 telepen és az összes szobákban. Nagysebásu nyári uszoda 26°C folyton befolyó
 forrásvízzel, uszástanfűző, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
 a fürdő bérlője.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett
 a Várkapu-utca 4. és 6. számú,
 a Szent János-utca 30. számú,
 a Széles-utca 1. számú, mely
 közvetlen a 3. vashíd szomszéd-
 ságában van, valamint a Vízve-
 zeték-utca 54. számú ház. Érte-
 kezhetni lehet a Nagyvárad
 Kereskedelmi és Forgalmibank-
 nál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.

Erzsébetligeten lévő 4 uj föld-
 szintes házban egy és kétszobás
 lakások azonnal és nov. 1-re.

kiadó.

Értekezni lehet a 3-ik épületben lakó
 házmesternél, vagy INCZE irodában
 Bémer-tér 3. sz. alatt.

Vízvezeték-utcán szép kilátással
 egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
 Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.